

KİTAP TANITIMI

İbrahim SARIÇAM

Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, Ankara 2001, XII+386

M. Mahfuz SÖYLEMEZ*

Eser, peygamberimiz Hz. Muhammed'i günümüz koşullarını dikkate alarak tanıtan önemli bir çalışmadır. Bir giriş ve on beş müstakil bölümden oluşmaktadır. Yazar, Girişte (1-36) çalışmasına bir alt yapı oluşturması amacıyla Hz. Muhammed'in peygamber olarak gönderildiği ortamı ele almaktadır. Bu bölümde Arap yarımadasının coğrafi, siyasi, sosyo-kültürel, ekonomik, dini durumu tanıtıldıktan sonra, İslam öncesi kabile hayatı ile aile yaşantısını öz bir şekilde işlemekte ve İslam'ın getirdiği yeniliklerle mukayesesini yapmaktadır (35-36).

Eserin bundan sonraki bölümü olan "Peygamberliğinden Önce Hz. Muhammed" başlığı altında, Hz. Peygamberin ilk 40 yılı yani risaletten önceki hayatı ele alınmaktadır. Bu başlık altında soyu, doğumu, gençliği, ticaretle iştigali, güvenilirliği gibi konular üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, Hz. Peygamber'in İslam öncesinde bağlı bulunduğu dinin hangisi olduğuna cevap verilmeye çalışılmaktadır.

"Peygamberliğinin Mekke Dönemi" (59-89) başlığı altında, İslam'ın nüzulünden Hicret'e kadar ki devre ele alınmıştır. Burada, Hz. Peygamber'in tebliğ faaliyetine başlaması, İlk Müslümanlar, bunlara uygulanan işkence, Habeşistan hicretleri, Haşimoğulları'na uygulanan boykot, Hüzün Yılı, Taif Seferi, Garanik Hadisesi, İsra ve Mi'rac, Akabe Biatları gibi -her biri o dönem açısından birer kırılma noktası olan- hadiseler teferruata kaçılmadan, kitabın ana mesajı dikkate alınarak okuyucuya sunulmuştur. Bölümün sonunda da Mekke döneminin kısa bir değerlendirilmesi yapılmıştır.

Mekke döneminden sonra, "Hicret ve Medine İslam Toplumunun Oluşumu" başlığı altında Medine dönemi ele alınmaktadır. Medine dönemi, Hicret ile başlatılmaktadır. Yazar, klasik dönem siyer kitaplarının aksine Hicret hadisesine geniş yer vermemekte, konuyu özet olarak ele almaktadır. Hicret ön-

* Doç. Dr., Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

cesinde Medine, Mescid-i Nebevî'nin inşası ve yüklendiği misyon, Hz. Peygamber döneminde Medine'de inşa edilen diğer mescitler, Hz. Peygamber döneminin en önemli eğitim kurumu olarak kabul edilen Suffe, Muhacir ve Ensar'ı kaynaştırmak için kurulmuş olan kardeşlik müessesesi, Medine'de yaşamakta olan farklı kesimleri bir çatı altına toplamayı ve beraber yaşamalarını sağlamayı hedefleyen Medine Vesikası gibi konular üzerinde durulmuştur. Bu bölümde ayrıca, Hicretin ilk yıllarında Medine'de meydana gelen diğer önemli hadiseler de yer verilmiştir. Hemen arkasından da Allah elçisinin diğer din mensuplarına gösterdiği hoşgörü ve bu hoşgörüyü suistimal eden Yahudi ve Hıristiyanlara karşı yürütülen askeri seferler incelenmiştir. (121-212)

Eserin bundan sonraki kısımları, tamamen orijinal konular ele almaktadır. Bu çerçevede, "Hz. Muhammed'in Örnek Kişiliğinden Kesitler" (224-245) başlığı altında, davetçiliği, doğruluğu, lüzumsuz davranışlar karşısındaki tutumu, nezaketi, hayata iyimser bakışı, halk adamı oluşu, aşırılık karşısındaki tutumu, güvenilirliği, adaleti, hoşgürüsü, cömertliği ve yenilikler karşısındaki tutumu işlenmiştir.

"Hz. Muhammed'in Aile Hayatı" (248-256) başlığı altında; aile reisi olarak Hz. Muhammed ele alınmış, evlilikleri ve çok eşliliğinin nedenleri üzerinde durulmuştur.

"Hz. Muhammed ve İdare" (256-268) başlığı altında bir devlet başkanı olarak Hz. Peygamber konusu işlenmiştir. Bu bölümde Hz. Peygamber döneminde kurulmuş olan İslam Devleti'nin yapılanması, idari taksimatı ve valileri, idari, adli ve askerî teşkilatı anlatılmıştır. Arkasından da "Ekonomik Faaliyetler" başlığı altında, Hz. Peygamber döneminde yapılan ekonomik iyileştirmeler incelendiği gibi, Hz. Peygamber'in çalışmaya verdiği önem, sahabileri çalışmaya teşvikinden hareketle mercek altına alınmıştır. (268-278)

"Sosyal ve Kültürel Faaliyetler" başlığı altında, başta eğitim ve öğretim olmak üzere, Hz. Peygamber dönemindeki kültürel faaliyetler işlenmiş, toplumsal hayat, adet, gelenek ve görenek ile ilgili bilgiler verilmiştir. (278-296) Ayrıca, çağımızın da önemli sorunlarından biri olan **çevre sorunu** karşısında Hz. Peygamber'in tavrı ele alınıp incelenmiştir. Burada serdedilen verilerden, Hz. Peygamber'in, bizlere Tanrının bir emaneti olan çevre karşısında duyarlı olmamız gerektiğine işaret ettiği anlaşılmaktadır. Nitekim Hz. Peygamber'in kendisi de çevre konusunda son derece duyarlı idi. Onun döneminde Mekke, Medine ve Taif şehirleri sit alanı kabul edilerek buradaki yeşil, koruma altına alınmış, adı geçen şehir merkezlerinde ağaçları kesen veya çevreyi tahrip edenler cezalandırılmıştır. Bununla da yetinmeyen Allah Elçisi, Müslümanları sürekli çevreyi yeşillendirmeye teşvik etmiş, Taif bölgesindeki kimi vahaları da koruma altına almıştır.

Yazarın klasik siyer kitaplarında rastlanmayan bir diğer başlığı ise "Hz. Muhammed ve Bazı Toplumsal Kesimler" adını taşımaktadır. Bu başlık altın-

da, Hz. Peygamber'in çocuklar, gençler, yaşlılar, kadınlar, yetimler, şehit aileleri, gaziler, özürlüler ve fakirler karşısındaki tutumu ele alınmıştır. Yazar burada, Hz. Peygamber'in hayatından verdiği örneklerle, ben merkezli bir dünya anlayışından kurtulup, çevremizde yaşayan ve bize gereksinim duyan insanlara da kol-kanat germemiz gerektiği sonucuna varmamızı amaçlamaktadır. Bu bölüm, bir Müslüman olarak bizlerin, yaşlılar, yetimler ve özürlüler konusunda bilinçlenmemize katkı sağlamaktadır.

Eserde günümüzün kanayan bir yarası olan toplumsal sorunlar karşısında Hz. Peygamberin tavrının ne olduğu sorusuna da cevap aranmıştır. Nitekim günümüzün en ciddi sorunu olan sigara, içki ve uyuşturucu gibi toplumun tümünü tehdit eden sorunlar da o günün benzer olaylarından hareket edilerek işlenmiştir.

Eserin son bölümü, Hz. Peygamber'in vefatına ayrılmıştır. (351-363) Eser, bibliyografya, sonuç ve dizin ile son bulmaktadır.

Bahis mevzuu ettiğimiz bu eser, zengin bir Bibliyografyaya sahiptir. Klasik kaynakların büyük bir kısmı görülmüş olmakla birlikte çağdaş araştırmalardan da istifade edilmiştir.

Eserde ele alınan konuların daha iyi anlaşılabilmesi için renkli haritalar kullanılmıştır. Bu haritaların büyük bir kısmı, yazarın bizzat kendisi tarafından çizilmiştir. Bu durum, yazarın tarih bilgisinin yanında mekan bilgisini de ortaya koyması açısından önem arz etmektedir. Eserin sonuna, araştırmacılara kolaylık sağlaması açısından bir indeks de konmuştur.

Bu eserle ilim dünyasına büyük bir katkı sağladığını düşündüğümüz İbrahim SARIÇAM'ı kutlar, çalışmalarında muvaffakiyetler dileriz.

Muhammed Abdülhay b. Abdülkebir el-Kettani,
Hz. Peygamberin Yönetimi, (trc. Ahmet Özel), İz yayıncılık, İst. 1990, I-III.

Bekir ÜÇOLUK¹

Orijinal dili Arapça olan eser 3 cilt halinde günümüz Türkçe'sine kazandırmış olup toplam on bölümden oluşmaktadır. Birinci cilt önsöz, takdim, giriş ve üç farklı bölümden müteşekkildir. Toplam 311 sayfadan oluşan birinci cilt, takdim yazısı ile başlamaktadır. Akabinde kitabın yazarı olan **el-Kettani**'nin hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Giriş bölümünde (1-81) ise kitapta kaç bölüm bulunduğu ve bu bölümlerde hangi meselelere değinildiği kısaca izah edilmiştir. Zikredilen bölümde (81-121) Halifelik ve vezirlik kurumları hakkında bilgi verilmiş, sahabeler tarafından yürütülen özel hizmetler üzerinde durulmuştur. Allah Resulü'ne hizmet eden azatlı köleler, Hz. Peygamber'in kapısında geceleyen erkekler, peygamberimizin yastık görevlileri, peygamberimizin ayakkabı görevlileri, Allah Resulü'nün özel hizmetine bakan hanımlar gibi farklı konulara, bu bölümde değinilmiştir.

Daha çok fikhî konulara ayrılmış olan ikinci bölümde (121-199) ibadetler ve icra edildikleri mescid, temizlik ve benzeri işlerle ilgili görevler, hac emirliği ve bununla ilgili hususlar ele alınmıştır. Aynı bölümde Kur'an öğretmenleri, Allah Resulü zamanında Kur'an'ı ezberleyenler, fetva verenler, hac emirliği yapanlar, müezzinleri, mescitte düzeni sağlayanlar ve Allah Resulü'ne salkilik yapanlar gibi farklı hususlar üzerinde durulmuştur.

Yazı ve benzeri konularla ilgili görevlere ayrılmış olan üçüncü bölümde (199-311) ise vahiy katipleri, sır katipleri, ahidname ve sulh katipleri, Allah Resulü'nün özel işleriyle ilgili yazılarını yazdırdığı şahıslar, katiplikle ilgili bilgiler, Allah Resulü'nün mektuplarında kullanılan başlıklar, Allah Resulü'nün yazdığı halde göndermediği mektuplar, davet elçileri, barış amaçlı gönderilen elçiler, hediye götüren görevliler, Allah Resulü'nün tercüman olarak kullandığı şahıslar, hatipler, ordu kâtipleri ve devlet görevlilerine maaş ödenmesi gibi farklı konular ele alınmıştır.

Bu önemli eserin ikinci cilti ise toplam altı bölümden oluşmakta olup 383 sayfadır. Cildin ilk bölümü ahkam (yönetim ve yargı) ve buna bağlı konulara ayrılmıştır. Bu bölümde (1-73) Allah Resulü'nün vali olarak atadığı kimseler, kadıları, hapisane ve sorumluları, mahpusların iâşesinin sağlanması, sürgün cezası, had cezalarının uygulanması gibi konulara yer verilmiştir.

Savaş ve buna bağlı konularla ilgili görevler başlığını taşıyan bu cildin ikinci bölümünde (73-151) savaş emirliği, Allah Resulü'nün bizzat yer aldığı

1 Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi son sınıf öğrencisi

savaşlar, savaşa çıkarken yerine atadığı görevliler, savaş esnasında bayrak ve sancak taşıyanlar, Allah Resulü'nün ordu ve seriye kumandanlarına Raye'ler bağlaması, İslam'da ilk bağlanan Raye ve kimin için bağladığı, Allah Resulü'nün atı, yük devesi ve katır görevlisi, yol kılavuzu ve muhafızlığına yapanlar gibi farklı konular ele alınmıştır.

İkinci ciltte "Vergi Toplanmasıyla İlgili Görevler" başlığını taşıyan bölümde ise (151-171) cizye ve uşûr görevlisi, zekat amili, vakıf, ganimetleri toplamakla görevli olan şahıslar ve Allah Resulü'nün humusuna bakmakla görevli olan şahıslara değinilmiştir.

"Hazine ve Buna Bağlı Hususlarla İlgili Görevler" (171-199) başlığını taşımakta olan bir sonraki bölümde ise Hz. Peygamber döneminde görev yapan tartıcı, erzak hazinedarları anlatılmış, o dönemde kullanılan şer'i ağırlık ve hacim ölçüleri, deve ve koyun edinme gibi konulara yer verilmiştir.

"Diğer Görevler" (199-237) başlığını taşıyan bölüme gelindiğinde bundan önceki başlıklarda değinilmeyen konular anlatılmaktadır. Allah Resulü'nün harcamalarını yüklenen görevliler, yolcuların konaklaması için kullanılan mekânlar, doktor, kan alan, hakim, kadın hasta bakıcılar, astrolog, ortaya çıkan bir sorunda müşavir olarak kullanılan şahıslar gibi birbirlerinden çok farklı konular üzerinde durulmuştur.

"Allah Resulü Zamanında Mevcut Olan Sanat ve Meslekler ile Ashaptan Bunları Yapanlar" (237-383) başlığını taşıyan ikinci cildin son bölümü dokuz mukaddimeye ayrılmıştır. Ticaretle uğraşan ashap büyükleri; manifaturacılar, yiyecek, hurma ve şeker satıcıları, ayakkabıcı, dokumacı, terzi, kuyumcu, nakkaşlar, altından burun yapan zanaatkarlar ile demirci ve ressamlar bu başlık altında ele alınmıştır. Allah Resulü'nün Mescid-i Nebevi'yi inşası, mimarı, ustası ve inşaatta kullanılan yöntemler de bu başlık altında ele alınmıştır. Birbiri ile mütecanis konular içermeyen bu bölümde, Hz. Peygamber'in av ve avcılık ile ilgili söz ve amellerine yer verilmiş, değersiz gördüğü meslekler izah edilmiştir. Bu bağlamda şu meslekler zikredilmiştir: Kadın kuaförlüğü, kadın sünnetçiliği ve şarkıcılık. Buna rağmen onun döneminde Medine'de şarkıcılar vardı. Burada onlara da yer verilmiştir. Onun döneminde gerçekleştirilen yarışlar, güreşler, hayvan terbiyeciliği, kılıç yapımıcılığı, taş yontuculuğu ve kabir kazıcılar gibi konulara da bu bölümde yer verilmiştir.

Üçüncü; yani son cilt de uzun bir bölüm (1-257) yer almaktadır. Cildin sonunda ise küçük bir lügatçe (261-269) ve bibliyografya (273-291) ile birlikte karma bir index'e (295-409) yer verilmiştir.

"İlmi Hayat, Eğitim-Öğretim ve Ashabın Üstünlükleri" (1-257) başlığını taşıyan bu uzun bölümde daha çok eğitim ve öğretim üzerinde durulmuştur. Kur'an-ı Kerim'in insanın sahip olduğu en büyük eser olduğunu, Hz. Pey-

gamberden nakledilen hadislerin sayısı, Hz. Peygamberin ilim ehline özel gün ayırması, ashabın ileri yaşlarda olmalarına rağmen ilim tahsiline olan arzuları, evlenmeden önce ilim tahsilinde bulunmayı emretmeleri, hazır olanın olmayana tebliğde bulunmayı düstur edinmesi gibi konuları işlemiştir.

Hz. Peygamber dönemi hakkında oldukça kapsamlı ve değişik bilgi veren bu önemli eseri, başarılı bir çeviri ile dilimize kazandırmakla kalmayan, aynı zamanda notlandırarak adeta yeniden oluşturan Ahmet Özel'i kutlamayı görev biliyorum.

Hüseyin Algül,

Peygamberimiz'in Şemâili, Ahlak ve Âdâbi, Işık Yayınları, İstanbul 2005

Muhit MERT¹

Peygamber Efendimiz üzerine şüphesiz ki pek çok araştırma yapılmış, pek çok eser yazılmıştır. Hatta diyebiliriz ki hakkında en çok yazı yazılan şahıs Peygamberimizdir. Başka hiçbir insana nasip olmayacak şekilde Hz. Muhammed'in (s.a.s.) hayatı didik didik edilmiş, en ince ayrıntılarına varıncaya kadar incelenmiştir. İşte elimizdeki kitap da bu incelemelerden birini oluşturmaktadır. İslam tarihi ve hadis kaynaklarında Hz. Peygamber'in suret ve sireti ile ilgili dağınık olarak bulunan bilgiler bir araya getirilerek elimizdeki kitapta çeşitli başlıklar altında verilmiş ve bunlarla bir Hz. Muhammed (s.a.s.) portresi oluşturulmuştur. Peygamberimiz'in hayatı kitapta 20 sayfada özetlendikten sonra, onun gerek sureti, bedeni özellikleri; gerek sireti, iç dünyası, psikolojik yapısı; gerekse sosyal münasebetleri, gündelik hayatı ve ibadetleri hakkında derlenen bilgiler okunduğunda bu portre ortaya bütün açıklığıyla çıkmaktadır. Bu minval üzere konulan başlıkları takip edecek olursak Peygamberimizin şu yönlerden incelendiğini görürüz: Beden yapısı, konuşması, gülmesi, ağlaması, uykusu, oturması, kalkması yürümesi, giyecekleri, yiyecekleri; tevazuu, adaleti, cömertliği, şefkat ve merhameti, vefâkarlığı, cesareti, utangaçlığı, müsamahakârlığı, yardımseverliği, sevgisi, şakası; toplumun çeşitli katmanlarında bulunan insanlarla ilişkisi, bu ilişkide riayet ettiği âdâb-ı muâşeret ile günlük hayatı ve Allah'la münasebetinin bir göstergesi olarak ibadet ediş biçimi.

Yazarın önsözde dile getirdiği, "Biz bu çalışmada, Sevgili Peygamberimiz'in hayat hikâyesini kısaca naklettikten sonra günlük hayatından örnekler aktararak, O'nu değişik bir açıdan tanıtmaya çalışacağız. Yani orta sınıf bir Kureyşli gibi giyinen, az yemekle yetinen, kendine sunulan hediyeleri yoksul öğrencilere ve öğrenci konumundaki ilim taliplerine aktaran; yoksula, yolda kalmışa, akrabaya yardım eden, çocuklara samimi ilgi gösteren, kadınlara nezakete davranan, her işinde tertipli düzenli olan, dağınıklıktan, karışıklıktan hoşlanmayan; kardeşliği, birliği beraberliği emreden, dindaşlık ve yurttaşlık ilişkilerini kuvvetlendiren, ilme düşkün, cehalete düşman olan Hz. Muhammed'in (s.a.s.) günlük hayatından tablolar sunacağız" sözleri, eserin muhtevasını ortaya koymaktadır.

* Araştırmacı yazar.

Şüphesiz ki Peygamber Efendimiz âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Onun doğumu miladî takvimle Nisan ayına tekabül eder. Tıpkı bir Nisan yağmuru gibi. Nasıl ki Nisan yağmurları yeryüzünü sulayarak yeniden hayat bulmasına vesile oluyorsa, Efendimiz de insanlığın rahmete ihtiyacı olduğu bir zaman diliminde dünyayı teşrif etmiş, manen ölmüş insanlığın yeniden hayat bulmasına vesile olmuştur. Onun diğer bir yönü de insanlığa bir örnek olmasıdır. Aslında bu iki kavram birbiriyle sıkı ilişkili. Örnekliği rahmet oluşunda, rahmet oluşu da örnekliğinde gözüküyor. O, yeni bir hayat tarzı ile insanlığın kurtuluşa ermesini temin etmiş, ancak hayatın nasıl yaşanması gerektiğini de bizzat yaşayarak öğretmiştir. Kitabın sonuç kısmında da denildiği gibi O sadece ilke bazında teorik ağırlıklı bir takım şeyler söylememiş, aynı zamanda söylediklerini pratik hayata aktarmış, hatta bununla da kalmayıp bunları pratik hayata aktaran bir sahabe nesli yetiştirmiş, onları insanlığın önüne muallimler olarak takdim etmiştir. İşte kitabın muhtevasında ele alınan konular, Efendimizle ilgili bu iki hususu O'nun hayatından çeşitli örneklerle ortay koymaktadır. Kitap okunduğunda hayatın hemen her alanına dair güzel bir örnek bulduğunun görülmesi insana ayrı bir haz veriyor.

Peygamber Efendimiz'in rahmet oluşu sadece insanlık dünyasına has değildir, bütün âlemlere olması hasebiyle umumidir. İnsanlar sadece birbirini rahatsız etmiyor; aynı zamanda tabiatı tahrip ederek diğer varlıkları da rahatsız ediyor. Efendimiz sadece insanın insanla ilişkisini düzenlemekle kalmıyor; aynı zamanda insanın tabiatla ilişkisini de düzenliyor. Bu yönüyle insanlara örnek ve diğer varlıklar için de rahmet oluyor. Onun diğer bir yönü de Onun Allah'la ilişkisi, yani kulluğudur. Bir kul olarak Allah karşısında nasıl kulluk edileceğini de gösteriyor.

Kısaca kitap, insan-insan, insan-tabiat, insan-Allah ilişkileri alanında Efendimizin örnekliğini ortaya koymayı ve bu yolla O'nu sevdirmeyi amaçlamış, okunması kolay ve herkesin anlayabileceği seviyede bir kitap. Peygamberimizin şairi Hassan b. Sabit bir şiirinde “*ve mâ medahtu Muhammeden bi makâleti velâkin medahtü makâleti bi-Muhammedin / Ben sözlerimle Hz. Muhammed'i övmüyorum, ondan bahsetmekle kendi sözlerime güzellik katmış oluyorum*” diyor. Buradan hareketle biz de diyoruz ki, kitaba Peygamber Efendimiz konu olduğundan dolayı kitap güzelleşmiş, ancak bu güzelliğe bir de yazarın ona derin bağlılığı ile ifade üslubundaki tatlılık da eklenince kitap daha da güzelleşmiş. İnsanımızın zevkle okuyacağı ve istifade edeceği bir kitap.

Mehmet Mahfuz Söylemez,

H. Muhammed - Hayatı ve Örnek Kişiliği, Çorum Çağrı Eğitim Vakfı,
Çorum 2005.

Feride KUZGUN*

Tanıtacağımız eser Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi hocalarından Mehmet Mahfuz Söylemez tarafından yazılmış olup Çorum Çağrı Vakfı'nca basılarak ilimizde, özellikle orta öğretim kurumlarında, ücretsiz dağıtılmıştır. *"Hz. Muhammed'in Hayatı ve Örnek Kişiliği"* adını taşıyan eser, bir giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Yazar, eserin giriş bölümünde Peygamber efendimiz Hz. Muhammed (sav)'in elçi olarak gönderildiği dönem hakkında bilgiler vermiştir. İslam dininin getirdiği öğretilerin anlaşılmasında cahiliye dönemi bilgilerinin önemi izahtan varestedir. Eserde kısa dahi olsa bu kabül bilgiler aktarılmış, İslam öncesi ve sonrasında değişen yaşam biçimine değinilmiştir. Yine Cahiliye toplumunu oluşturan grupların sosyo - kültürel, ekonomik, dinî ve siyasî durumları ile İslamiyet sonrası değişen düzenin mukayesesi yapılmıştır. Cahiliye dönemi olarak adlandırılan her türlü ahlak dışı davranışın mevcut olduğu bu dönem, İslam'ın doğuşuyla birlikte yerini bir başka döneme bırakacaktır.

Eserin birinci bölümünde Peygamberimizin hayatına yer verilmiştir. Soyu, çocukluğu, gençliği ve peygamberliği gibi konular bu bölümde ele alınmıştır. Yine bu dönemde Mekke'de meydana gelen olaylar üzerinde de durulmuştur. Mekkeli müşriklerin Müslümanlara uyguladıkları baskılar izah edilmiş, başta Peygamberimiz olmak üzere İslamiyeti benimseyen ve bu uğurda canlarını feda eden Müslümanların her türlü işkenceye maruz kaldıkları vurgulanmaya çalışılmıştır. Mekke döneminin sona ermesiyle birlikte Peygamberimiz ve diğer Mekkeli Müslümanların Medine'ye hicret etmeleri sonucunda gelişen hadiseler de yer verilmiştir. Medine'ye yapılan göçle birlikte güçlü İslam devletinin temelleri atılmıştır. Eserin yine bu bölümünde Hz. Muhammed'in siyasi ve askeri faaliyetlerine de kısaca değinilmiştir.

"Hz Peygamber'in Örnek Kişiliği" başlığı altında ise Peygamber Efendimizin insanlığa ışık tutan yüksek ahlakı üzerinde durulmuştur. Nezaketi, bağışlayıcılığı, dürüstlüğü, merhameti ve cömertliğiyle kısacası incelikler peygamberi olarak nitelendirebileceğimiz bu mübarek insanı örnek almamız gereken yönleri üzerinde durulmuştur. Yine bu bölümde Peygamber Efendimizin kadınlara, çocuklara, özürülere ve fakirlere karşı olan tutumunda da

1 Doç. Dr. Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

kısaca değinilmiş, onun o güzel ahlakı tanıtılmaya çalışılmıştır. Eserde ayrıca Peygamber efendimizin sadece insanlara karşı değil hayvanlara ve çevreye karşı da son derece titiz davrandığı vurgulanmıştır.

Eserin sonunda yazar tarafından kısa da olsa bir bibliyografya konulmuştur. Ülkemizde son yıllarda Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle görmekte olduğumuz onlarca güzel kitaptan biri olan bu kitapçığın diğerlerinden farkı, yukarıda da izah etmeye çalıştığımız gibi, lise seviyesindeki öğrencilere hitap etmesidir.

Sayın Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ'e açık ve anlaşılır bir üslupla kaleme aldığı bu eserinden dolayı teşekkür ederken, eserde harita ve kroki gibi görsel malzemeye yer verilmeyişini bir eksiklik olarak gördüğümüzü belirtmek isteriz. Zaten bu eksiklik siyer ile ilgili yazılan kitapların tamamında dikkat çekmektedir. Oysa ki özellikle genç yaştaki insanlara hitap eden eserlerde ne kadar çok görsel malzeme kullanılırsa, o kadar hedefe ulaşılacağı izahtan varestedir bir konudur.